

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr., — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opraviništvo lista je v „Narodni tis-
karni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Iz Celovca) se nam piše 13. nov.: V noči od 10. na 11. t. m. je tu umrl obče spoštovani in posebno za odgojo mladine mnogozaslužni gospod Karel Dürnwirt, duhovenski svetovalec krškega knezoškofijstva in špiritual v bogoslovnem semenišči. Mi Slovenci uže zaradi tega prenašlo smrt ovega poštenjaka zelo milujemo, ker nam je bil ranji zvest in zelo marljivi podpiratelj slovenskega duševnega napredka in večje narodove omike, ter ob enem mnogoletni, jako cenjeni odbornik družbe sv. Mohora. Iz baš teh uzrokov nam je gotovo prerano odvzela še le 46 let starega delavca nepreprosljiva smrt iz naših krogov. Bil je ob enem kot nadziratelj malega knez. škofijskega semenišča, prav priljubljena osoba posebno slovenski mladini, katero je po očetovski na pravi pot in k pravi izvršitvi njene naloge napeljeval ne mene se za te ali one strankarske namene. Po pravdi more torej tužna Slovenija milovati po blagem možu. Bodi mu zemljica lahka in večnaja njemu pamet!

— (Od vranskega okraja) se nam piše 14. nov.: Nij še dolgo, kar je g. Hribar, c. kr. davkarski preglednik iz Kozjega na Vransko prestavljen, taisti, o katerem smo sicer po časnikih in osebnih pismih izvedeli, da je zagrizen nemčur, a vendar ga nijsmo za toliko sovražnega mislili, kakor se je tukaj izkazal pri prvi priliki. To je za njega nečasten dogodek. Pred nekimi dnevi pride nek župan dve uri oddaljen k davkarstvu, da bi nekatero svoto občinske

priklade od neposrednih davkov prejel, imel je po navadi slovensko pobotnico. Ko jo g. preglednik Hribar zagleda in prečita, se je začel ščetiniti kakor neka žival. Ker ne najde, da bi pobotnica pravilno pisana ne bila, pravi, da na slovensko pisano pobotnico on ne izplača nič in jo nesramno nazaj vrže rekoč, da tukaj imamo vse nemško, mora torej pobotnica tudi nemška biti, na slovensko ne izplačam. Župan mu nekatere resnične pove in odide nejevoljen, ker je bil zadel besnega nemčurja, in čas potratil brez prida.

Gosp. Hribarju pa naravnost povemo, da tukajšnji slovenski županje gotovo ne bodo plesali, kakor bi jim tak človek na svojo nemčursko piščalko piskal; bodo uže počakali za občinsko priklado do tega časa, da vam bode višja oblast naročila, da morate na slovenske pobotnice izplačevati iz slovenskih naših davkov nabrani denar; nikar pa ne mislite gospodin, da je čast za vas, da se ustavljate naravnost postavi od Nj. veličanstva cesarja potrjeni. Če uže deset let veljajo slovenske pobotnice, bodejo gotovo tudi zanaprej veljale. Dasiravno imate tam „vse nemško“, pa je gotovo, da odsedaj bodo od slovenskih občin vaši nemški dopisi v davkarstvo nazaj nerešeni leteli, kakor ste vi slovensko pobotnico nazaj nesramno zahiteli. Ako vam je služba mej Slovenci po volji, nikar ne zaničujte slovenskega jezika, oziroma Slovencev. Gotovo boljše za vas, ako ne bodete jenjali od grdega početja, da gledate, da si prostor tam poiščete, kjer so prava tla za nemčurje pripravna, mi pa vam

homo rekli srečen pot. — Naše deželne in državne poslance pa miho prosimo, naj blagovolijo za čast slovenskega jezika se potegniti, da samovoljni c. kr. uradniki ne bodo smeli slovenskih dopisov ali pobotnic zamejavati, ljudi žaliti, kar je pri davkarstvu na Vranskem vse graje vredna navada. K.

— († Dr. J. Ornel), notar v Ljubljani, eden najčestitejših veteranov mej slovenskimi narodnjaki, skozi in skozi pošten karakter in zvest sin svojega slovenskega naroda, bivši podžupan ljubljanski, odbornik kmetijske družbe in pisatelj raznih podučnih člankov v prejšnjih letnikih „Nov.“ — je v sredo zjutraj umrl. Pred tremi dnevi je — pravijo, ker ga je bil mrtuč zadel — padel črez stopnjice in potem ne več iz postelje vstal. Zarad visoke starosti je bil zadnje dve leti uže na pol slep. Pogreb je bil večeraj ob štirih popoldne.

— (Volilcev v kranjsko trgovinsko zbornico) je bilo do zdaj mej drugim 700 kramarjev, 500 branjevcev, 130 kupcev z viktualij in 4369 krčmarjev. Ker so ti večinom narodni, tuhta povestni c. kr. komisar Vestenek uže leto in dan, kako bi se dali izbrisati, premestiti itd., da bi nemškutarska stranka narodno izpodrinila in tako deželni odbor v roke dobila.

— (Iz Ormuža) se nam piše 11. nov.: Prišedši zopet na kratko dobo v kraj moje ožje domovine, mogel bi mnogo pisati, in vendar še ne bi spisal vseh žalostnih prigod, ki so se v nekaterih mesecih tukaj vršile. Vse te prigodbe me spominjajo na bakonjsko šumo, kjer se zarad surovosti prebivalstva in slabo podkovanih sodnijskih oblastij take grozne roparije godijo. Moj nazor, da se tudi v bakonjski okolici hujša dejanja ne godijo, kot pri nas, hočem s sledečim podkrepiti.

Uže štiri letine zaporedoma so našemu kmetu mršavo obrodile in kar so mu prinesle, večji del od tega se mu pokrade, in ostanek marsikateremu še za davek ne zadostuje, kamorkoli za njegove krvave hišne potrebe. Vsled tega je materijelno stanje našega trudnega kmeta vedno slabše in ne-

zadovoljstvo mej prebivalci tem bolj raste, ker se mu nobena pritožba pri dotičnih oblastih ne ozira.

Bratva se je komaj dovršila in kmet je s tem malim, kar je nabral napolnil sode in se podal na dom z nado, da pri prvej priložnosti, kadar kupec pride, svoj imetek proda; no žalibog! marsikateremu je letos ta namera spodletela, ker drugo ali tretjo noč po bratvi obropali so ga tatje in vzeli mnogemu, kar je imel. Ker se taka roparstva ne gode samo v enem vrhu in le nekaterim kmetom na škodo, nego po vseh vrhah in vsak pojedini posestnik je bil uže, če uže ne letos, pa gotovo uže prejšnje leto in še bode letos drugič obškodovan, če se od oblasti temu konec ne stori, zavoljo tega, ker je tatvina po vsem okraji občā, vzlasti po vinorodēčih hribih, ne morem nabrajati tukaj imena vseh obškodovanih. Vina je malo, pa vendar bi ljudje, dasiravno je cena v razmeri tako pičle bratve, zelo nizka, radi kmalu prodali, kar imajo, ino kupcev je malo. Temu je krivo nekaj narejeno vino, ker mnogi kupci menijo, da ga uže tudi kmet umeteljno prideluje. Mnogo več, pa je ta faktor kriv, da pri nas še domači ljudje si življenja niso v svesti. Kdor da vse te razbojstva nabroji, ki se pri nas vsak dan spočinjajo. Kupec, kateri navadno denarje soboj nosi, nobeden daleč mej naše hribe ne ide, nego rajši po svojih agentih kupuje, kateri pa našega kmeta navadno za tretjino cene goljufajo. Kraj, v katerem se človeku po belem dnevu trebuh razreže, glava razbije itd., nij boljši od bakonjskega.

Mnogi ne bode verjel mojim besedam, pa vendar je tako in mi sami se ne čudimo, da je tako, ker javna oblast naših dolžnostij svestno in po redu ne izpolnuje.

— (Z Notranjskega) se nam piše: Da so kranjski učitelji pri letošnji deželni konferenciji velik fijaško naredili, in prav zaradi tega vsak veliko znamenje iz Ljubljane svojim za kolače domov prinesli to i enako so uže vrabci na strehah odčivali. Da bi pa kranjsko učiteljstvo zabrelo zaradi tega v kakošno zmotjavo, kakor ve

povedati „Slov. Učitelj“ v št. 11. t. l. ali, da bi po izgledu onih Ljubljanskih „konferenciarjev“ svet sodil vse kranjske učitelje, češ, kozel vedi kakšni nemškutarji da smo, — zoper tako in enako proglašenje po slovenskih časopisih, gotovo protestuje velika večina naših odlično — narodnih učiteljev na Kranjskem. Kratko rečeno: Poslali smo jih v deželno učiteljsko konferenco z blago nadejo, da nas bodo tam zastopali kakor učitelji in odlični narodnjaki, a žalibože! hudo smo se varali nad njimi. Skoraj bi verjeli, da je celo skupščino vodila in komandirala mala peščica nemškutarskih učiteljev v Ljubljani. Sklepi te konference so slovenske učitelje pa tudi druge poštene narodnjake zelo osupnili. Gg. Borštnik, Zarnik in Stegnar so govorili pri konferenci po slovensko, a vsi drugi so mlatili le po nemški; kakor da bi jih bilo sram svojega slovenskega jezika, ali pa, da ga niso zmožni. Rekla pa mi bo tu i tam kakšna kukavica: Naša namera je bila, da se pogovorimo o šoli in njenem napredku, naj so pa razgovori, v kateremkoli jeziku, ker tu je predmet več, nego jezik. Tako mnenje je popolnem napačno. Jaz pravim: Dober učitelj ne more biti, ako je mrzel narodnjak ali še celo strupen nemškutar ravno tako tudi obrneno. Dober učitelj pa mrzel narodnjak je podoben strehi, ki je po eni strani cela a po drugi strani vsa raztrgana in luknjasta, da vsak dež lahko lije na domače ognjišče.

— (Društvo tukajšnjih pomočnikov uradnikov) bode pri državnem zboru izročilo po dr. Razlagu prošnjo za zboljšanje svojega stanja.

— (Iz Gorice) se nam piše: Po krasnih gorkih jesenskih dnevih, došla nam je kar nenadoma huda zima. Burja, sneg in dež uže dva dni po krasni Coernigovi „avstrijski Nizzi“ razsajajo. Okolo po hribih pa leži debela snežena plahta; iz Tolmina dohajajoči vozovi so se snegom pokriti. Dobro je, da imamo obilo in dobro vinsko kapljico, ki nam bode v dolzih zimskih večerih srce in žile razgrevala.

Po Gorici je vedno več tatvin. Petek po noči so neko štacuno okrali, a ko so hoteli plen odnesti, se gospodarji probude in s krikom tatove preženejo. — Te dni je bil neki tujec ob 11. uri pri javnem vrtu zavrtno napaden, a ker nij imel nič denarja pri sebi so ga kruti postopači grdo pretepli, da je jedva ves krvav in pobit v gostilno k „kroni ogerski“ došel. In taki čini se gode v „avstrijski Nizzi“, ker naš magistrat čisto nič na javno varnost ne pazi, nego plačuje onih 6 policajev, gotovo malo za Gorico, da raji vse drugo, nego mesto varujejo.

Vse, kar le živi, govori o železnici in o deputaciji, ki je za njo prosila na Dunaji, vpraša se, kaj da bode. Kakor brž pak se je iz „Slovenskega Naroda“ zvedelo, da je za zdaj malo upanja za gradenje dolenjske železnice, je zopet zavoljo tega slabega uspeha deputacije vse žalostno postalo. Vendar le upamo, da se bode oziralo na železnico, po kateri se naš kraj okrepi more, i od visoke vlade vsaj kasneje kaj storilo. Silno je potrebno, ker potem bodo stoprv najboljše moči doma ostajale in ne bodo šle klatit se na Nemško za svojo in svojih pogibelj. Zvesti si smo, da potem ne bode tolikanj gruntov na boben prišlo, kolikor jih pride sedaj, da uže človeka groza obide, kadar oznanila v „Laibacher Zeitung“ v roke vzame.

— (Iz Kropce) se nam piše: Zadovoljni smo sprejeli tudi mi vest, da se narodni slovenski stranki, kadar gre za narodne reči in proti nemškutarjem, od slučaja do slučaja zložite. — Ne mislite pa, da to izrekajo nevedni lehkomišljenci, nego možje značajni obeh strank, ki smo eni uže 50 in 60 novih let doživeli in ki slovenske časopise uže dolgo čitajo in tedaj dobro preudariti vemo, kaj je za Slovanstvo prav, zato tudi mi povdarjamo slogo, kjer je mogoča. V tem smo vendar lahko edini, da nemškutarjev ne pustimo gospodariti v svoji slovenski hiši.

Na svet Martin je bil pri nas solnčni sej, in uže imamo denes 10 palcev debelo snega in še vedno gre. Tedaj se je stari

pregovor obstinil, da, ako na svetega Martina dan solnce na jasnem izide, je v treh dneh sneg.

Za volitve v kupčijsko zbornico smo pripravljani, naj se le vrše kadar hočejo, mi hočemo zbornico narodno imeti.

— (Učiteljske službe) na Kranjskem so zopet razpisane v Predvoru pri Kranji, v Poljanah pri Loki, v Dolnji vasi pri Ribnici in v Komendi pri Kamniku.

— (Netolerantnost.) Od št. Jarneja na Dolenjskem se nam poroča, da ondotni župnik nij hotel na pokopališči pokopati pustiti necega samomorca. Zagrebli so ga torej nekje tam pri cesti!! Na ukaz okrajnega glavarstva je prišla komisija in je mrtveca izkopala in na pokopališče k večnemu počitku dejala. — Ne sodite, da ne boste sojeni!

— (V Mariboru) je velik razkolj mej županom Reiserjem in mej večino občinskih očetov zavoljo načina razpisanja dopolnilnih volitev v mestni zbor. Zarad tega so imeli 12. t. m. volilci javni shod, kateremu je predsedoval dr. Radej.

— (Hrvatsko vseučilišče) ima do sedaj 290 poslušalcev. To je za prvo leto mnogo.

— (Pekovsko društvo) v Ljubljani edino, ki od nekdanjih zadrug, cehov ali „cunftov“ v Ljubljani še obstoji, imelo je predčerenjem sejo: Društvo se je ustanovilo l. 1694., živi tedaj uže 180 let. Ko so zadruge krojačev, črevljarjev, mesarjev, krznarjev i. t. d. katere so vse imele lepo imenje, to mej soboj razdelile, ohranilo je pekovsko društvo vse svoje premoženje, bišo, števil. 92 na št. peterskem predmestju, več njiv, in nekoliko gotovega premoženja s katerim izdatno podpira ubožne peke ali pa njihove udove. Seji je predsedoval dosedanji prvosednik pekovski mojster in hišni posestnik g. Jarnej Žužek, kateri je razložil, da je denarni stan po vsem dovoljen, naznanil dohodke in izplačane podpore. Opominjal je društvenike naj tudi z naprej, kakor doslej, vestno varujejo, kar so njim njih pradedji zapustili, Društvo je enoglasno izreklo g. predsedniku Žužku zahvalo

za njegov trud, in gá naprosilo, da tudi še za naprej prevzame breme prvosedništva. Bil je enoglasno izvoljen, in je prevzel zopet mesto prvosednika. — Na dnevnem redu je bil razen tega še drugi predmet, ki bode zanimal ljubljansko prebivalstvo. — Napraviti se hoče namreč nova cesta, iz mesarskega mosta naravnost do južne železnice, kakor je bilo v „Sl. Narodu“ od 13. nov. uže povedano. Ta cesta bi šla po njivah katere so last tukajšnjega lekarničarja g. Mayerja. Hoče jih pa prodati za omenjeno cesto samo s tem uvetom, če se mu namesto njegovih njiv dadó njive, ki so lastnina pekovske zadruge. Le-ta pa je sklenila z ozirom na to, da dosedaj še njeni pradedje nijso nič prodali od zadružnega premoženja, da ne prodajo tudi za zdaj svojih njiv. Tedaj se bode moral g. Mayer uže z drugim pomočkom za odstopljenje svojih njiv odškodovati. Kakor slišimo si upa nabrati ud ljubljanskega mestnega odbora, za izvršitev omenjene ceste blizu 12.000 gld. od prebivalcev št. Peterskega predmestja in od družih, katerim je na tem ležeče, da se ta cesta napravi.

— (Iz Celovca) se nam piše: Včeraj 12. t. m. je začel sneg naletavati, proti večeru je uže precej gost šel, in denes (13. nov.) zjutraj ob 8. uri ga je bilo čez pol črevlja (šest in pol palca). Drevje se še nij obletelo, zato se je bati, da bi sneg ne napravil škode. Mraza do zdaj še nij bilo, navadno imamo zjutraj po 1—3° R. gorkote. Zunanost mesta v okolici pa je bilo uže do 5° R., toda samo enkrat zjutraj ob 6. uri.

— (Na Vranjskem) je bil od narodnega taborja odpali učitelj Budna ob svojem času ustanovil nemškutarsko učiteljsko in šolsko društvo, ki je zdaj — propalo in se razpustilo. Kratka mu pamet!

— (Od Male nedelje) na Štajerskem se nam piše, da ima tamošnji znani sadrejec in narodnjak, Tomaž Špindler v svoji drevesnici več nego sto tisoč raznih žlabtnih drevesic. Sedaj jih ponuja čez en tisoč v ceno po 30—50 kr. za drevesce. Drevesca so poldrugi seženj visoka, spodaj pri zemlji po tri in štiri palce debela in stoječa brez

vsega kola, ter z večinom močanskega plemena. Omenjeni sadjerejec posebno živo priporoča sajenje takih drevesic v jeseni, ker pravi, da je prepričan, da krepkejše rasto, in v jeseni vsajeno drevesce uže v zimi stori vse priprave za nove svoje rastoče živce, in potem nij čudež, da se od pomladnih vsigdar odlikujejo.

— (Ustavoverno plačilo) menda za dolgoletno nemškutarsko agitacijo proti Slovincem mariborske okolice je dobil iz slovenskih novin znani „paverski kmet“ (kakor se je sam imenoval) g. Miha Wretzl v Radvanji pri Mariboru, pribočnik Seidlov — namreč, zlati križec za zasluge.

— (Odbor „Narodnega društva“) je imel zadnjo sredo ob 6. zvečer sejo. Dnevni red: kako se društvo udeleži agitacije za volitve slovenskih kandidatov v trgovinsko zbornico.

— (Kmetijska družba kranjska) je dobila od poljedelskega ministerstva 800 gl. za podporo vinstva, šolskih vrtov, sadnjih šol itd. Krajni šolski sveti in občine, ki se s tem pečajo naj se pri tej družbi za podporo oglasé do 30. nov.

— (V Preski) so v farovž ulomili 8. t. m. tatovi in pokrali denarjev, srebra in obleke.

— (S Krasa) se nam piše: Predvčerajšnjem jel je sneg padati in padal z malim prenehanjem skoro dva dni. Opustošenje Krasa je svoj žalostni upljiv letos zgodaj pokazalo, ker burja zamela je postajo Divačo popolno, da nij moč z nobenim plugom železniškega tira prostega narediti, dokler nij moč burje zlomljena. Zatorej je promet težnih vlakov popolnem ustavljen, in promet oseb le do sv. Petra in nazaj mogoč. Včeraj sta celo črez dan izostala brzovlak in poštni vlak od sv. Petra. Velike zamude o taki priliki so neizogibljive.

— (Krava) je pri Lašken trgu nasadila 4 letnega dečka na roge in ga je vznak vrgla. Dete je še vstalo, k materi šlo a potem umrlo.

— (Iz Trsta) se nam piše 14. nov: Burja je tako silna, kakor je uže dolgo ne

pomnimo. Morje se valovi tako visoko, da se je v luki moralo vse mogoče storiti za varnost ladij.

— (Zopet posojilnice.) Ker Slovenci v posameznih krajih posojilnic ne delajo, kakor smo mi v „Slovenskem Tedniku“ vedno priporočali, delajo pa nemškutarji. V Ptujju so uže začeli.

— (Iz Celovca) se poroča, da je izginil 60 letni brivec Neuman zapustivši svoji ženi testament v katerem pravi, da je življenja sit. Od tadaj se o njem nij ničesa slišalo.

— (Iz Celja) se poroča, da se ta teden začno porotna obravnavanja pri sodišči. Predsednik je višje sod. svetovalec Martinak iz Gradca. Prva obravnava se bode vršila proti Antonu Zeraku iz Rogatskega okraja, ker je svojo postarno ženo po dveletnem zakonu žnjo z arzenikom ostrupil, da bi mlado lepo deklico vzel. Tudi fajmošter iz Kostrivnice je povabljen za pričo.

— (Po žigalec.) Potepin Jarnej Grošelj iz Laharič je 7. t. m. zažgal n-ko kajžo v sv. Križi pri Kamniku, ker je tam njegova „nezvesta ljubica“ 60letna beračica Mina Štepe stanovala. V Mosteh so ga žandarmi prijeli.

— (Po Primorskem) potuje zdaj vojsko ogledovaje komandujoči general bivši minister Kuhn.

— (Konjski tatovi) so zadnjo nedeljo po noči župniku v Stranica iz hleva ukrali konja z zaprego in vozičkom vred.

— (Iz Gorice) se nam piše: Ubijalec onega duhovna v Brazanu je njegov brat, s katerim sta se vedno tožila. Maščeval se je nad bratom duhovnikom zaradi izgubljene pravde, a nij ga hotel ubiti, nego le raniti. A kamen je tako nesrečno v sence priletel, da je ubogi starec na mestu mrtev obležal. Ubijalca vendar nijso še prijeli.

— (Iz Amerike) se piše „Danici“, da se je misijonar Jan. Čebulj Slovenec rodod, po prošnjah nekdanjih duhovnih ovčic in po opominjanji nekaterih škofov in duhovnov povrnil k Gorenjemu jezeru v svoje stare misijone. Ljudstvo v teh krajih, Indijani in

belci, niso mogli brez njega živeti, pošiljali prošnje za prošnjami, da naj se jih vendar usmili in nazaj pride. Podal se je bil namerič po odhodu iz Evrope k Minomenejcem. 28. malega travna je prišel nazaj k nekdanji čedi in bil je sprejet z veseljem — ne le samo od katoličanov, ampak tudi od protestantov, od kristjanov in nevernikov, od Indijanov in belih.

— (Iz Dunaja) se nam piše: Pri deputaciji zastran Dolenjske železnice nij bil — kakor smo poročali v „Slov. Narodu“ 10. t. m. — župan iz Žuženberka, nego župan iz Višnje gore. To osebno potomo s tem popravimo.

— (Kaznilnico za ženske) bode vlada napravila na Gorenjskem na Jermannovem gradu blizu Radovljice, katerega je kupila za 55.000 gold.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Cesarica je iz Pardubic iznenada odpotovala na Ogersko v Gődöllö. — Tudi cesar se ne bo več lova udeleževal, ker je nadvojvoda Karel Ferdinand tako bolan, da je prejel zakramente umirajočih.

Mej nemškimi *zgoranjeavstriskimi* ultramontanci je razpor nastal mej baronom Weiss-Starkenfelsom in drugimi poslanci, ki mu očitajo, da v državnem zboru samo molči, ter ga pozivljajo naj mandat položi.

Glasovi o *ministerski krizi* na Dunaji nečejo utihniti, kakor bi Nemci želeli. Dunajski „Tagblatt“ je dobil iz Lvova telegram, da Lvovske uradne novine prinašajo visokooficijozen uvodni članek, v katerem se naznanuje spremena v notranjih ustavnih stvareh, v katerem se ustavoverna stranka psuje in staročeskim vodjem najiskrenejše dvorjani. — Tudi ustavovorni stari „Frdlel.“ pravi, da zvezda tega ministerstva od maja lanskega leta pada. Zdaj je prišlo do odločilnega križišča.

Vnanje države.

Zadnji nam došli cetinjski „*Glas Crnogorca*“ piše o pokolju v Podgorici, navaja več listov, ki menijo, da utegne na vzhodu kaj resnega nastati ako Turki polnega zadostenja ne dadó Črnogorcem. Črnogorski list svetuje vsem Srbom ujediniti se „rodoljubi

neka na tu cijelj uprave sav svoj rad i ulože sav svoj upliv“. Zdaj pa telegraf poroča iz Carigrada, da je 32 pri „sječi“ v Podgorici udeleženih Turkov obsojenih na 20 let ječe. Črnogorci s tem niso zadovoljni in je velika razdraženost.

Na *Varšarski* univerzi se snuje historično društvo pod vodstvom rektorja Blagoveščenskega. Omenjeno historično društvo na carski univerzi varšavskeje bode gojilo historične študije v vseh oddelkih in z vsemi dotičnimi nauki; s posebno pozornostjo se bode oziralo k študijam slovanskega sveta. Pravi člani bodo univerzitetni profesorji; podporni a čestni — osebe zunaj univerze. Društvena činnost se bode objavljala v posebnem organu, ki bode izhajal v ruskem jeziku. — Radostno je, da se je zopet po dolgej dobi storil korak k zbližanju ruskih in poljskih krogov, začasno sicer le na podlagi vede, pod zaščito slovanske vzajemnosti v študijah slovanskega sveta.

Iz *Španije* se poroča, da republikanci za ubežnimi Karlisti marširajo, katerih armada je menda najbrž mej Vera in Lesaca zbrana.

Iz Berlina se brzojavlja nov Bismarkov škandal: grof Harry *Arnim* je bil denes 12. novembra zopet prijet in v mestni zapor oddan. In baš pred dvema dnevo je star diplomat v konservativni „Kreutz. Ztg.“ ostro obsojal pre nagljenje, po katerem je bil Arnim prvič zaprt, ker je njegov zapor dobremu imenu Nemčije več škodoval, nego bi bil Arnim mogel škodovati, ko bi bil res državne akte in papirje odtegnil in zlorabil.

O *italijanskih* volitvah se dalje poroča: V Rimu je v dveh kolegijah voljen Garibaldi, v drugih treh pa dva oponenta (levičarja) in en vladen (desničar). V Florenci, Milanu, Genui, Livorni in Turinu so bili voljeni vladni, v Benetkah eden vladni in eden levičar, v Neapoli en desničar in sedem levičarjev. Garibaldi je voljen še v Milani; republikanec Saffi je v Lugo, Forli in Veroni propal.

O zavarovanji proti ognju.

Najhuje je v sedanji neveseli dobi, posebno v onih krajih, ki so trpeli po elementarnih škodah velike nesreče na blagu in posestvu, ako se ne more tacim nesrečnežem z denarjem in blagom pomagati pri najboljej moči v tej meri, da bi poškodovanci ne prišli popolnem na beraško palico. Statistično je

dokazano, da se vsled navadne nepaznosti in škodoljubnosti mej ljudmi leto za letom muože nesrečni požari in pogorišča hiš, poslopij itd. Koliko ljudij izgubi tako življenje in zdravje, koliko rodbin pride ob imenje in končno kaka spačenost postane še le v nravnem oziru? In vsega je uzrok, da niso bili pogoreli — zavarovani ali asekurirani. Čuditi se moramo res tej mlačnosti v sedanjej napredovalnej dobi, pri tolicih zavarovalnih društvih in zavodih, ker je nevarnost ognja tako gosta, da nahajamo v slovenskih občinah tako malo hiš zavarovanih, n. pr. iz mej 40 pogorelih hiš pri poslednjem požaru na Vrhniki je bilo zavarovanih baje samo šest! —

Uzrok, ka se ljudje ne zavarujejo, se imenuje navadno velika ubožnost ali previsoka zavarovalnina. To je jako neopravičeno, ako se pomisli, kaka konkurencija vlada mej zavarovalnimi ustavi, pri katerih je vsacemu mogoče ohraniti svoje imenje pred beraško palico.

Izkušnja uči, da včasih more človek biti, prisiljen iz narodno-gospodarskih ogledov k dobrej stvari — postavno. Uvajamo n. pr. samo postave v podporo poljedelskega gospodarstva, o sadjereji, o pokončavanji mrčesov, o ohranjenji ptičev, in postava o prisilnem obiskovanji ljudskih šol.

Mnogo se je tedaj gledé tega govorilo a občno izreklo, naj bi se osnovala postava, katera bi vsacega hišnega posestnika prisilila zavarovati svoja poslopja. Res bi se na ta način brez velicij prošenj podarila pomoč poškodovanim, s tem bi ne imeli samo oni, nego cele občine, okraji, cela dežela slovenska próspeh iz tega prevažni, za posamezne in tudi v bodočnost. Toda, ker so glasi mej občinstvom tudi proti takej postavi in zadevi, ki ne spada v delokrožje zakonodarno, mora tedaj vsak gospodar sam za se skrbeti, kajti po našem mnenji bi vsled prisilnega zavarovanja proti požaru, nasledovalo tudi posilno zavarovanje proti toči, na življenje, prevoznji itd. — Ta zadeva spada v delokrožje samo-pomoči in posestniki sloven-

ski morejo zahtevati le od vlade, da bi postavno skrbela in garantirala taka podvzetja in društva. Dobro zakonodarstvo tedaj o zavarovalnih ustavih in društvih, ki bi ne goljufali in varali zavarovance, nego z nizkimi premijnimi stavki zavarovali posestva njihova. — To moremo zahtevati; da bi se pa v to sililo, tega mi ne odobrujemo še. Dolžnost naša je le, po svojih močeh na to gledati, da bi se vsakdo zavaroval, kdor kaj ima, da ne bi nesreče po ognji delale, beračev. —

Čebelarstvo.

(Spisuje Blaže Pernišek.)

(Dalje.)

Prvi roj se loči od starca navadno blizu pól dne o soparnem vremenu. Baš ta roj spremilja skoro vselej stara matica, ako še more leteti, dočim dobode stavec črez nekoliko dnij mlado matico. Vsak roj je blizu od $\frac{2}{3}$ starejših in od $\frac{1}{3}$ mladih čebel, to se pravi, ako je v roji 15000 (15 tisoč) vseh čebel, pa moremo blizu istinito sklepati, da je tu 10 tisoč starejših, 5 tisoč pa mladih čebel. Ta naravna razdelitva je zato, da i v starčevem i v rojevem panju soglasno delujó čebele vsaka po svoje starosti, kajti nekatere so za to, nekatere pa za drugo upravo. Neopačno torej mislé in trdé nevedni ljudje, kateri si po nobenej ceni ne dajo dopovedati, da prebivalci niso še zato stari, ako je njih stanovališče staro, in v novej hiši tudi niso vsi ljudje mladi. Ako vidimo, da je roj jako naudušen, ter se hitro pomiče, vidimo, da je v njem jako stara matica, dočim se roj z mlado matico mirneje izpušča iz žrela. Roj se rad usede na kakošno črno reč, zato je dobro, da je blizu kakovšno drevo s temno skorijo, ali pa, da je ondi blizu ulnjaka kaj temnega, roju podobnega nastavljeno. O gorcem malo oblačnem, ter soparnem dnevu najrajše roje čebele. Da nam preživ roj ne uide predaleč, jako dobro je, da je tačas čebelarju pri roci deleč goneča švrkalnica. Stem se še veliko bolje pana roj (z vodo), nego je panal g. fajmošter zadnjo ribniško hišo o požaru, ka-li? Vseh družih komedij babjevernih ne treba, kar se sploh mej nevednim narodom godi, ako imamo tako švrkalnico. Da le vode dobi korajžna matica na grbo, précej se poniža z rojem k tlom. Nekateri pa celo prst s peskom lučajo v roj kvišku, ter se s tem prav hitro ubije matica.

Potem pa se mora nazaj k starcu podati roj. (Nevednši pa pravijo, da čas v hosto uide!) In šele čez par dni zopet rojé, pa z mlado matico. Ako ima roj staro matico, precej leže jajčica v novem bivališči, katera zjutraj pred žrelom lahko vidimo dočim pa mlada matica šele čez 8 dni začne leči. Ako se čebelar boji, da mu utegne z rojem uiti mlada matica, pa naj jo dene nekoliko dni v matično hižico, ki je od žice (drota).

Ako hočemo čebele uganjati, to se pravi roj v panj spravljati, treba nam zato pripraven pehar, ki se pa tudi zapira, to se ve, duška mora imeti. Za Dzirzonove panjeve mora čebelar vsekako imeti to pripravo. V panj pa treba čebele (roj) iz peharja proti večeru od 6. do 8. ure preganjati prej ne. Tu zopet nij treba družih ceremonij, nego peharjeva odprtina naj se stakne s panjevo in zdaj treba le nekoliko potrkat po peharji, pa je dobro.

Ako dobi čebelar premajhen roj naj ga zvečer združi z drugim tudi premajhnim. Ako imamo tak premajhen roj sé staro matico, denimo ga tudi k roju sé staro matico in tako tudi roj z mlado matico k roju z mlado matico.

(Dalje prih.)

Razne stvari.

* (Barka razbila.) Avstrijska brigantina „Due Figlie“, kapitan Bedini, ki je plula z lesom obložena v Orano se je predvečerjem zvečeri pri Premudi razbila. Enaka osoda je zadela laško brigantino „Salomone“, ki je jadrjala v Benetke, pri Crotoni.

* (Dvojni samomor). Na Doljuem Avstrijskem v Gröbnu si je nekov „zaljubljen“ parček na neobičajni način vzel življenje. Ljubček in ljubica šla sta oba v gozd, ter se na nekem drevesu obesila eden poleg drugega in sicer tako, da sta se še v smrti mogla objeti. Mrtva trupla so še le čez 8 dni v gostem lesnem krovju našli.

* (Požar v solnih jamah), stebniških v Galiciji razsaja uže od 10. t. m. Dosedaj je uničenih po požaru 6 solnih skladišč. Škoda znaša 100.000 gld.

* (Iz ljubezni). V nekej požunskaj krčmi je one dni ustrelil slušatelj praške univerze najprej svojo 23 letno ljubico a potem sam sebe. Pobegnila sta bila oba na Ogrsko, ali v Požunu jima je zmanjkalo novcev, in zaradi tega sta se usmrtila, toda

so baje še drugi uzroki. Na mizi ležeča oporoka je bila podpisana: „hudo izkušeni par“.

* (Zaprta ponarejevalca bankovcev). Na dunajskej „Favoritenstrasse“ je v četrtek policija prišla gravérja Haubalda, ki je hotel spečati ponarejen desetak. Priznal je takoj, da je doma ponarejeval desetak s pomočjo lisa, katere je hotel spečati na Dunaji. Njegov pajdaš, ki je imel pri sebi 50 desetakov — je utekel. —

* (Dvojni roparski umor.) Strašna novica se je razglasila 3. t. m. mej prebivalci glavnega mesta Bavarske, v Monakovem. Listonoša Kaemererja in ženo njegovo našli so v svojej sobi v luži krvi. Oba uže priletua sta se morala gotovo braniti proti morilecu; mož je krčovito držal v suhi desnici nožnico od sablje, žena njegova pa nož. Kar je imelo kako ceno, je morilec vse pobral. Prav po naključbi so ga uže zasačili, je to mizar in je hotel le ženo usmrtiti zbog sovrašva, kot sam trdi.

* (Požiganje mrličev) je samo vprašanje časa, to je, enkrat gotovo; do tega pride posebno po mestih, da bodo mrličje požigali in pepel za spomin spravljali, namesto da jih v zemlj gnjiti puste. V Draždanih so 7. t. m. sežgali v posebnem aparatu mrtvo mlado ženo necega zdravnika. Sežiganje je trajalo čez eno uro, ker je celo postopanje še prenovno. Klerikalci vseh vér sa zelo hudujejo na to, češ, da ne gre žgati ljudi. Naj se rajši hudujejo na svoje klerikalne prednike, ki so še žive ljudi požigali, češ da so „coperniki“ ali pa „krivoverci“, kākor na primeri slavni Čeh Hus.

Tržne cene.

V Ljubljani 18. novembra 1874.

Pšenica 4 gld. 80 kr.; — rež 3 gld. 40 kr.; — ječmen 2 gld. 90 kr.; — oves 2 gld. — kr.; — ajda 2 gld. 70 kr.; — prosó 3 gld. — kr.; — koruza — gld. — kr.; krompir 2 gld. 60 kr.; — fižol 5 gld. 50 kr.; masla funt — gld. 54 kr.; — mast — gld. 46 kr.; — špeh frišen — gld. 35 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; jajce po 4 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govodnine funt 30 kr.; — teletnine funt 27 kr.; svinsko meso, funt 25 kr. — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent — gld. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 60 kr.; — mehka 4 gld. 90 kr.

Loterijske srečke.

V Gradcu 15. nov.: 48. 8. 5. 63. 37.
Na Dunaji 15. nov.: 30. 15. 56. 74. 80.